

TEMA:

Sexualitet, samtycke och relationer

Utbildningsvetenskapliga studier av ett föränderligt kunskapsområde

*Karin Gunnarsson, Simon Ceder &
Jenny Bengtsson*

De senaste åren har frågor om sexualitet och relationer kommit högt upp på agendan i samhällsdebatten vilket riktat ett förnyat fokus mot skolans sexualundervisning. Flertalet lärarutbildningar fick hösten 2021 ett nytt examensmål om att kunna kommunicera om sexualitet, identitet och relationer. Inför hösten 2022 gjordes betydande revideringar i grundskolans och gymnasieskolans läroplaner. Revideringarna innebar bland annat att kunskapsområdet fick ett nytt och uppdaterat namn. Istället för “sex- och samlevnadsundervisning” heter det nu “sexualitet, samtycke och relationer”. I förskolans läroplan finns ingen specifik skrivning om undervisning om sexualitet men frågan aktualiseras återkommande inom såväl pedagogisk praktik, samhällsdebatt som utbildningsvetenskaplig forskning.

Med detta nya fokus har forskningen på området ökat – vi befinner oss i en expansiv fas av nydanade projekt, nätverk och publikationer som på olika sätt utforskar hur frågor om sexualitet och relationer hanteras i skolan. Genom föreliggande temanummer vill vi samla aktuell forskning som belyser olika aspekter av sexualundervisning i

Karin Gunnarsson är docent i pedagogik och universitetslektor vid institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholm universitet. E-post: karin.gunnarsson@edu.su.se

Simon Ceder är docent i pedagogik och lektor i utbildningsvetenskap vid institutionen för bild- och slöjdpedagogik vid Konstfack. E-post: simon.ceder@konstfack.se

Jenny Bengtsson är fil.dr i pedagogisk arbete och lektor i barn- och ungdomsvetenskap vid Göteborgs universitet. E-post: jenny.bengtsson@gu.se

en svensk kontext. Därav syftar denna temainledning till att beskriva de förändringar undervisning om sexualitet, samtycke och relationer genomgått, de samhälleliga utmaningar som ständigt pockar på uppmärksamhet, samt hur temanumrets bidrag hänger ihop med tendenser inom forskningsfronten nationellt och internationellt.

Sexualitet, samtycke och relationer är formulerat i grundskolans och gymnasieskolans läroplaner som ett kunskapsområde. Till skillnad från ett skolämne går det att förstå ett kunskapsområde som ett tvärvetenskapligt fält som samtidigt är skolövergripande och ämnesintegrerat. På så sätt kan det liknas med andra områden som hållbarhet och digitalisering. I och med de reviderade läroplanerna infördes skolövergripande skrivningar som breddade och stärkte området. Sexualundervisning blev nu tydligare formulerat som hela skolans ansvar. Dessutom tillkom aspekterna samtycke, hedersrelaterat våld och förtryck samt pornografi i läroplanernas inledande delar om skolans normer och värden. Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer ingår således i skolans värdegrundsuppdrag och innefattar frågor om likabehandling, jämställdhet och demokrati. Vidare knyts kunskapsområdet till skolans hälsofrämjande arbete och blir därigenom även ett centralt uppdrag för elevhälsan (Folkhälsomyndigheten 2023, Skolverket 2024). Samtidigt återfinns, som tidigare, aspekter av kunskapsområdet i flertalet kurs- och ämnesplaner. På så vis betonas sexualundervisningen även i dess förnyade form som del av både skolans värdegrunds- och kunskapsuppdrag (Gunnarsson 2021). Det innebär att sexualundervisningen konstrueras i en komplex relation mellan fakta och värden dels vad gäller läroplansformuleringar, dels dess innehåll med ett brett fokus på frågor om kropp, makt och jämställdhet (Gunnarsson & Ceder 2023).

Revideringarna av grundskolans och gymnasieskolans läroplaner föranleddes bland annat av en rapport från Skolinspektionen (2018) som påvisade en rad brister.¹ Vad som betonades i rapporten är att sexualundervisningen inte är likvärdig, lärare saknar kompetens och rektorer har svårt att leda arbetet. Många skolor gör dock ett bra arbete men ofta på initiativ av en mindre grupp lärare, eller enskilda lärare, vilket gör att det saknas systematik och samordning. Återkommande genomförs delar av undervisningen även av externa aktörer. Därtill pekar Skolinspektionen (2018) på att eleverna inte är tillräckligt delaktiga i sexualundervisningen. Det beskrivs som att det i hög utsträckning är de vuxna som bestämmer innehållet och elevernas röster och erfarenheter hamnar i skymundan. Samtidigt har forskningsstudier visat på svårigheterna med att få till en fungerande elevdelaktighet. Förväntningar och sociala mekanismer skapar specifika

begränsningar för vad som är möjligt för eleverna att säga och göra i sexualundervisningen (se t ex Coll m fl 2018, Quinlivan 2018).

Skolbaserad sexualundervisning genomförs i en skärningspunkt där en rad föränderliga idéer och förväntningar på samhälle, individ, sexualitet och relationer möts och omformas. Det nya namnet på kunskapsområdet – sexualitet, samtycke och relationer – är ett exempel på hur området påverkas av förändringar i samhället. Exempelvis har den utökade sexualbrottslagstiftning gjort att frågor om frivillighet, samtycke och utsatthet uppmärksammas. Här har rörelsen kring #metoo varit en central del, liksom samhällsdebatter om exempelvis pornografi, våldsam sex och hedersproblematik. Att begreppet samtycke har fått en central placering i den nya benämningen kan förstås som ett sätt att peka ut en tydlig riktning för kunskapsområdet (Ceder m fl 2021, Bengtsson 2024), vilket även kan kopplas till förskolans läroplan och dess nyare skrivningar om att utveckla medvetenhet om kroppslig integritet. Samtidigt har nationell och internationell forskning (se t ex Gunnarsson 2022, Gilbert 2018) lyft fram utmaningarna med samtyckesundervisning. Det forskningen visar är att juridiska aspekter och riskperspektiv återkommande dominerar i undervisningen. De juridiska aspekterna är viktiga men skapar också avstånd och förenklingar som inte rymmer komplexiteten i barns och ungas skiftande upplevelser och frågor om relationer och sexuella praktiker (Whittington 2021).

Från internationellt håll lyfts ofta hur svensk sexualundervisning framgångsrikt balanserar riskperspektiv (exempelvis fokus på sjukdomar och oönskade graviditeter) och bejakande perspektiv (så som positiva och lustfyllda aspekter) (se t ex Sherlock 2015). Att svensk sexualundervisningspolicy sedan 2010-talet och framåt fått ett stärkt fokus på normer, anti-diskriminering och jämställdhet beskrivs också som något positivt (Sherlock 2015, Unesco 2018). Detta fokus ses som centrala delar i en undervisning som möter barns och ungas mänskliga rättigheter (European expert group on sexuality education 2016, IPPF & BZgA 2018).

I en internationell utblick ser vi även växande högerpopulistiska och konservativa strömningar som ifrågasätter utbildning i relation till exempelvis diversifierade genusbaserade och sexuella identiteter. Här ifrågasätts dessutom barns behov av kunskap inom området (Gray m fl 2021). I flertalet länder förekommer antifeministiska- och antigenus-rörelser där sexualundervisning kraftigt kritiseras, hotas, och där frågor åldersregleras eller förbjuds att lyftas i skolan (Butler 2024, Robinson & Bengtsson 2024, Venegas 2022). Dessa röster är dock mindre framträdande i Sverige då det finns en viss samsyn kring den skolbaserade sexualundervisningens vara, även om innehåll och

fokus diskuteras. En stark skolplikt och betoningen av elevers rätt till undervisning som kan stärka egenmakt och välmående skapar legitimitet för undervisning om sexualitet och relationer.

Att utbildning inom sexualitet och relationer ges olika mycket utrymme och är organiserat på varierande sätt i olika länder påverkar också forskning på området. Forskning som bedrivs i Sverige utifrån svenska förhållanden är viktig för de kunskapsbehov som lärare och lärarutbildningar har här. Samtidigt är det viktigt att denna forskning kommunicerar med ett internationellt vetenskapligt fält för att utbyta idéer och forskningsingångar. Internationellt är ”sexuality education research” ett etablerat fält inom utbildningsvetenskaplig, samhällsvetenskaplig och feministisk forskning. Här studeras sexualundervisning i relation till en mångfald av aspekter såsom till exempel religionens och sekulariseringens inverkan på sexualundervisning (Rasmussen 2016), barns tillgång och rätt till sexualundervisning (Robinson, Smith & Davies 2017) en konstruktiv kritik mot instrumentalisering av sexualundervisningen (Allen 2021, Renold m fl 2023), identitets- och transfrågor (Pasley 2021), sexualundervisning som en del av en liberal-konservativ politisk debatt (Alldred & David 2007), relationen mellan reproduktion och klimat (Roberts m fl 2023) samt normativa, rasistiska och sekulära aspekter av sexualundervisning (Bang Svendsen 2018, Campbell, Löfgren-Mårtenson & Martino 2020, Yildiz 2023).

I Sverige har det producerats en begränsad men stark skara studier om sexualundervisning de senaste decennierna. Några av dessa studier har haft ett tydligt undervisningsfokus, såsom insatser för hiv/aids-prevention (Kindeberg 1997), klassrumsnära studier med fokus på elevernas erfarenheter (Bäckman 2003), naturkunskapsundervisning på högstadiet (Arvola Orlander 2016) och normkritisk sexualundervisning i gymnasieskolan (Bengtsson & Bolander 2020). Även relationer mellan skolbaserad och informell sexualundervisning och upplysning har belysts (Bolander 2009). Efter de samhällsdebatter och policyförändringar som redogjorts för ovan har det genomförts en rad doktorandprojekt (se t ex Junkala 2024, Lukkerz 2023, Planting-Bergloo 2023). Dessutom har större forskningsprojekt studerat området utifrån historiska perspektiv (Lindgren & Backman Prytz 2023) och med undervisningsnära ansatser (Gunnarsson & Ceder 2023, Planting-Bergloo & Arvola Orlander 2022). De senaste åren har svenska sexualundervisningsforskare också till en allt större grad bidragit till internationell forskning genom publikationer, anordnande av internationella nätverksträffar samt redaktörskap av encyklopedi (Rasmussen 2022) och temanummer (Robinson & Bengtsson 2024).

Metodologiskt och teoretiskt präglas den utbildningsvetenskapliga forskningen om sexualundervisning i Sverige och internationellt

av en mångfald tillvägagångssätt, dock med tonvikt på kvalitativa studier och kritiska teorier. Teoretiskt har fokus riktats mot frågor om diskurser, makt och intersektionalitet (se t ex Bengtsson & Bolander 2020, O'Quinn & Fields 2020). Därtill har frågor om kropp, rumslighet, materialitet och känslor uppmärksammats med hjälp av posthumanistiska teorier (se t ex Allen 2018, Gunnarsson 2022, Renold & Timperley 2023). Metodologiskt finns en stor mångfald där praktikinära forskning ökat de senaste åren både nationellt och internationellt. Metoder såsom intervju, etnografi och analys av policy och undervisningsmaterial är vanligt förekommande. Även mer kreativa och samskapande tillvägagångssätt förespråkas och används (Renold m fl 2024).

Vi ser att den svenska forskningen har starka kvaliteter i sitt skolnära fokus, men även i att blicka utanför klassrummet samt att förstå sexualundervisning utifrån olika politiska, etiska och hälsofrämjande dimensioner. Olika utbildningsvetenskapliga perspektiv synliggör kunskapsområdets komplexitet och föränderlighet. Likt forskningsfronten uppvisar temanumrets sju bidrag en bredd av teoretiska och metodologiska ansatser vilka sammantaget bidrar till att förstå och möta sexualundervisningens utmanande frågor och uttryck. Dessutom framkommer hur sexualundervisningen görs i förskola och grundskola, i formella och informella sammanhang, i metod- och stödmaterial, ämnesintegrerat och skolövergripande. Med detta temanummer uppmärksammas således hur sexualundervisning är ett föränderligt kunskapsområde som ständigt blir till i relation till skolämnen, material, diskurser och tider.

Temanumrets första artikel VEM ÄR DEN GODA LÄRAREN? författad av *Jonas Nordmark* och *Eva Bolander* undersöker konstruktioner av lärarideal i svenska lärarhandledningar om sexualundervisning från 1956 till 2014. Genom en läroplansteoretisk ansats framträder varierande idealbilder av hur lärarens *ska arbeta* samt hur lärarens *ska vara*. Samtidigt som lärarens professionella och personliga roller på många sätt hålls isär betonas återkommande förväntningar på lärarens person vilket får en särskild roll inom just sexualitet som kunskapsområde.

I artikeln SKOLÖVERGRIPANDE SEXUALUNDERVISNING belyser *Karin Gunnarsson* med aktörnätverksteori hur kollektiva villkor formar möjligheter för samverkan och förändring. Genom en spårande analys av lärarintervjuer framkommer hur sexualundervisningen blir en ambivalent praktik utan given plats i skolans komplexa vardag. För att stärka sexualundervisningens kapacitet föreslår Gunnarsson att den kan mötas med en öppen skärpa genom tre ingångar; definiera, inventera och motivera.

I *Elisabeth Lisa Öhmans* artikel *SEXUALITET, SAMTYCKE OCH RELATIONER I GRUNDSKOLANS BILDÄMNE* är samspelet mellan grundskolans bildämne och sexualundervisning i fokus. Med posthumanistisk teori gör Öhman en diffraktiv läsning av empiriskt material från bildundervisning som behandlar identitet, sexualitet och kön. Därigenom framträder bildämnets produktiva förmåga att möta sexualundervisningens föränderliga karaktär. Att arbeta med frågor om identitet, sexualitet och kön i bildämnet, menar Öhman, möjliggör ett prövande lärande med demokratisk potential.

Artikeln *LITE MER ÄN BARA KÖNSORGAN* av *Simon Ceder* och *Stina Westerlund* syftar till att utforska mötet mellan kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer och slöjdämnet. En förståelse om ämnesintegrerad undervisning genom kroppsliga, materiella och estetiska processer i en ämnesövergripande kontext utforskas genom analys av en slöjdlärares erfarenheter. Resultatet visar en potential för ämnesintegrering tack vare slöjdämnets processuella karaktär, att delaktighet kan stärkas genom ett fokus på elevernas estetiska val, samt att temat öppnar upp slöjdsalen för ett mer existentiellt utforskande.

Med avstamp i samtycke som en central del i de reviderade skrivningarna om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer undersöker *Emma Axinder* i artikeln *DU MÅSTE VETA VAD DU VILL* programmet *Snacka om sex* som riktar sig till elever i mellanstadiet. Utifrån en kritisk diskursanalys diskuterar Axinder hur samtycke förklaras för yngre elever och hur samtycke ges mening. Särskilt fokuseras hur eleven positioneras inom dessa framställningar och vilka färdigheter som elevens förväntas ha eller tillägna sig.

*Magdalena Hulth*s artikel *OM BEHOVET AV SAMSYN OCH RIKTLINJER* bygger på fokusgruppsamtal med pedagoger i förskolan och de professionella överväganden som görs i relation till barn, sexualitet och sexualundervisning. Spänningen i att sexualitet i denna kontext både ses som relevant och icke-relevant skapar viss osäkerhet gentemot sexualitet som uttryck (exempelvis onani) och som kunskapsområde (exempelvis namn på könsorgan) i förskolan. Hulth visar genom sin analys på tre olika sätt att inta professionella subjekspositioner i sexualitetsfrågan: samsynspedagogen, läroplanspedagogen och (den motvillige) rapporteringspedagogen.

I temanumrets avslutande artikel *FRÅN STRATEGISK ANPASSNING TILL INSTITUTIONELL ALLIANS* av *Mattias Lundin* studeras vilka tillhörigheter lärare med HBTQ-identitet upplever på sin arbetsplats. Studien baserar sig på utsagor från lärare som analyseras genom Nira Yuval-Davis teori om tillhörighetens politik. Slutsatsen gör gällande att en stärkt känsla av tillhörighet kan skapas genom institutionell alliansbildning vilket motverkar exkluderande gränsdragningar.

Genom temanumret och dess bidrag tydliggörs hur forskning om sexualundervisning är ett högst angeläget fält som befinner sig i en produktiv och växande fas. Sammantaget ger artiklarna fördjupad förståelse för hur undervisning om sexualitet, samtycke och relationer präglas av specifika villkor kring att hantera ett känsligt, personligt men samtidigt kunskapsbaserat område. Dessa villkor formas av – och formar – synen på barn och elever, lärares identiteter och erfarenheter samt skolors organisering av undervisningen. Här framträder således sexualundervisningen som ett ömtåligt område som kräver specifika pedagogiska och didaktiska avvägningar i relation till kroppsliga, materiella, språkliga och estetiska processer.

Trots att studier, bland annat de som presenteras i detta temanummer, klargör hur vissa aspekter av kunskapsområdet kan förstås, problematiseras och stärkas framkommer också att skolans sexualundervisning liksom förskolans förhållningssätt är omgärdade av många fler utmaningar att hantera och för forskare att studera. Här uppstår frågor såsom: Var går gränserna i relation till andra uppdrag som jämställhets- och likabehandlingsarbete? Hur skapa förutsättningar för samtal kring frågor som kan uppfattas som privata, kontroversiella och eller känsliga? Hur genomföra en undervisning som är inkluderande och öppnar upp för en mångfald av identiteter och sexualiteter och utgår från elevernas frågor? Vi hoppas att detta temanummer kan inspirera fortsatt forskning att besvara dessa och andra viktiga frågor.

Not

1. Skolinspektionen gör under 2024 en ny kvalitetsgranskning av sexualundervisningen utifrån de reviderade läroplanerna. Den genomförs både på högstadiet och gymnasiet. Granskningen har dels fokus på hur väl undervisningen stärker elever i att göra medvetna och självständiga val, dels undervisning om samtycke, hedersrelaterat våld samt pornografi. Rapporten från denna granskning kommer publiceras i slutet av mars 2025.

Referenser

- Allred, Pam & David, Miriam (2007): *Get Real About Sex: The politics and practice of sex education*. Maidenhead: Open University Press.
- Allen, Louisa (2018): *Sexuality Education and New Materialism: Queer things*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Arvola Orlander, Auli (2016): 'So, what do men and women want? Is it any different from what animals want?' Sex education in an upper secondary school. *Research in Science Education*, 46, 811–829.
- Bengtsson, Jenny (2024): Kroppsliga gränser, samtycke och subjektivering. I: Bengtsson, Jenny & Bolander, Eva, red: *Sexualitet, identitet och relationer i skolan. F-6 och fritidshem*, s 145–159. Malmö: Gleerups.
- Bengtsson, Jenny & Bolander, Eva (2020): Strategies for inclusion and equality – 'norm-critical' sex education in Sweden. *Sex Education*, 20(2), 154–169.
- Bolander, Eva (2009): *Risk och bejakande: Sexualitet och genus i sexualupplysning och sexualundervisning i TV*. Doktorsavhandling. Linköping: Linköpings universitet.
- Butler, Judith (2024): *Who's Afraid of Gender?* London: Allen Lane/Penguin Books.
- Campbell, Margret; Löfgren-Mårtenson, Charlotta & Alan S. Martino (2020): Crippling sex education. *Sex Education*, 20(4), 361–365.
- Ceder, Simon; Gunnarsson, Karin; Planting-Bergloo, Sara; Öhman, Lisa & Orlander, Auli A. (2021): *Sexualitet och relationer. Att möta ett engagerande och föränderligt kunskapsområde i skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Coll, Leanne; O'Sullivan, Mary & Enright, Eimear (2018): 'The trouble with normal': (re)imagining sexuality education with young people. *Sex Education*, 18(2), 157–171.
- European Expert Group on Sexuality Education (2016): Sexuality education – What is it? *Sex Education*, 16(4), 427–431.
- Folkhälsomyndigheten (2023): *Elevhälsans arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) – En kartläggande litteratur- och intervjustudie*. Artikelnummer: 23258.
- Gunnarsson, Lena (2022): Consent, gender and power. I: Mary Lou Rasmussen, red: *The Palgrave Encyclopedia of Sexuality Education*, s 1–8. Cham: Palgrave Macmillan.
- Gunnarsson, Karin (2021): Sexualitet och relationer i skolans styrdokument. I: Simon Ceder, Karin Gunnarsson, Sara

- Planting-Bergloo, Lisa Öhman & Auli A. Orlander: *Sexualitet och relationer. Att möta ett engagerande och föränderligt kunskapsområde i skolan*, s 23–34. Lund: Studentlitteratur.
- Gunnarsson, Karin (2022): Care and feminist posthumanisms. I: Mary Lou Rasmussen, red: *The Palgrave Encyclopedia of Sexuality Education*, s 1–8. Cham: Palgrave Macmillan.
- Gunnarsson, Karin & Ceder, Simon (2024): Cutting facts and values together-apart: An agential realist exploration of Swedish sexuality education. *Sex Education*, 24(6), 853–867.
- Gray, Emily; Reimers, Eva & Jenny Bengtsson (2021): The boy in the dress – A spectre for our times. *Sexualities* 24(1–2), 176–190. doi:10.1177/1363460720904636
- IPPF & BZgA (2018): *Sexuality education in Europe and central Asia. State of the art and recent developments*. https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user_upload/Dokumente/BZgA_IPPFEN_ComprehensiveStudyReport_Online.pdf
- Junkala, Hannele (2023): *Balansakter - Kroppar, sexualiteter och det oväntade: kritiska och didaktiska perspektiv på sexualundervisning inom biologiämnet*. Doktorsavhandling. Umeå: Umeå universitet.
- Kindeberg, Tina (1997): *Undervisningens möjligheter att förändra elevers tänkande inom området aids och sex*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, Anne-Li & Backman Prytz, Sara (2023): Swedish state school sex education. I: Mary Lou Rasmussen, red: *The Palgrave Encyclopedia of Sexuality Education*, s 1–9. Cham: Palgrave Macmillan.
- Lukkerz, Jack (2023): *Sex på rätt sätt: Unga, sexualitet och svensk samtida sexualsyn*. Doktorsavhandling. Örebro: Örebro universitet.
- O’Quinn, Jamie & Fields, Jessica (2020): The future of evidence: Queerness in progressive visions of sexuality education. *Sexuality Research and Social Policy*, 17(2), 175–187.
- Planting-Bergloo, Sara (2023): *Becomings of Swedish Secondary Sexuality Education: Enactments in natural science subjects and interdisciplinary teaching about pornography*. Doktorsavhandling. Stockholm: Stockholms universitet.
- Planting-Bergloo, Sara & Orlander, Auli Arvola (2022): Challenging ‘the elephant in the room’: The becomings of pornography education in Swedish secondary school. *Sex Education* 24(1), 16–30. <https://doi.org/10.1080/14681811.2022.2137487>

- Quinlivan, Kathleen (2018): *Exploring Contemporary Issues in Sexuality Education with Young People: Theories in practice*. London: Palgrave Macmillan.
- Rasmussen, Mary Lou (red) (2022): *The Palgrave Encyclopedia of Sexuality Education*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Renold, E. J.; Ashton, Max R. & McGeeney, Ester (2023): What if? Becoming response-able with the making and mattering of a new relationships and sexuality education curriculum. I: Kathryn J. Strom, Tammy Mills & Linda Abrams, red: *Non-Linear Perspectives on Teacher Development*, s 342–359. Abingdon Oxon & New York: Routledge.
- Renold, E. J.; Bragg, Sara; Ringrose, Jessica; Milne, Betsy; McGeeney, Ester & Vicky Timperley (2024): Attune, animate and amplify: Creating youth voice assemblages in pARTicipatory sexuality education research. *Children & Society*. <http://doi.org/10.1111/chso.12862>
- Renold, E. J., & Timperley, Vicky (2023): Once upon a crush story: Transforming relationships and sexuality education with a post-qualitative art-ful praxis. *Sex Education*, 23(3), 304–314.
- Roberts, Celia; Allen, Louisa; Rasmussen, Mary Lou & Williamson, Rebecca (2023): *Reproduction, Kin and Climate Crisis: Making bushfire babies*. Bristol: Bristol University Press.
- Robinson, H. Kerry (2013): *Innocence, Knowledge and the Construction of Childhood: The contradictory nature of sexuality and censorship in children's contemporary lives*. London: Routledge.
- Robinson, H. Kerry; Bengtsson, Jenny & The Global Childhoods: Sexuality, Gender and Age Network (2024): The politics of age in sex and sexuality education for children and young people. *Sex Education*, 24(5), 579–584. <https://doi.org/10.1080/14681811.2024.2369408>
- Robinson, H. Kerry; Smith, Elizabeth & Cristyn Davies (2017): Responsibilities, tensions and ways forward: Parents' perspectives on children's sexuality education. *Sex Education*, 17(3), 333–347. <https://doi.org/10.1080/14681811.2017.1301904>
- Sherlock, Leslie (2015): *Inclusive Sex Education: Narratives of good practice from Ireland and Sweden*. Doktorsavhandling. Dublin: Trinity College.
- Skolinspektionen (2018): *Sex- och samlevnadsundervisning*. Tematisk kvalitetsgranskning, Dnr. 2016:11445.
- Skolverket (2024). *Sexualitet, samtycke och relationer*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/>

- stod-i-arbetet/sexualitet-samtycke-och-relationer [tillgänglig 2024-11-18]
- Venegas, Mar (2022): Relationships and sex education in the age of anti-gender movements: what challenges for democracy? *Sex Education*, 22(4), 481–495.
- Whittington, Elsie (2021): Rethinking consent with continuums: Sex, ethics and young people. *Sex Education*, 21(4), 480–496.
- Unesco (2018): *International technical guidance on sexuality education. An evidence-informed approach*. <https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/ITGSE.pdf>
- Yildiz, Armand (2023): *Pedagogies of Flesh: Sexuality, Race, and Value in the Sex Education of Germany*. Doktorsavhandling. Harvard University Graduate School of Arts and Sciences.

Copyright Gunnarsson, Ceder & Bengtsson 2024. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

